



## Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2022. gada 15. septembrī\*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2009/81/EK – Noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūru koordinēšana – 38. un 49. pants –

Pienākums pārbaudīt nepamatoti lēta piedāvājuma esamību – Valsts tiesību aktos paredzēts piedāvājuma nepamatota lētuma novērtējuma kritērijs – Nepiemērojamība – Prasība par vismaz trīs piedāvājumu esamību – Kritērijs, kas balstīts uz prasību, ka piedāvājumam jābūt par vairāk nekā 20 % lētākam par pārējo pretendentu iesniegto piedāvājumu vidējo vērtību – Pārbaude tiesā

Lietā C-669/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) iesniedza ar 2020. gada 10. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 8. decembrī, tiesvedībā

***Veridos GmbH***

pret

***Ministar na vatreshnite raboti na Republika Bulgaria,***

***Mühlbauer ID Services GmbH – S&T,***

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*] (referents), Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Veridos GmbH* vārdā – *T. P. Nenov, advokat,*

– *Mühlbauer ID Services GmbH – S&T*, vārdā – *Y. Lambovski, advokat,*

\* Tiesvedības valoda – bulgāru.

- Bulgārijas valdības vārdā – *M. Georgieva* un *L. Zaharieva*, pārstāves,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *R. Bénard*, *A.-L. Desjonquères* un *É. Toutain*, pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – *J. Schmoll*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *P. Ondříšek*, *G. Wils* un *I. Zaloguin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 24. februāra tiesas sēdē,  
pasludina šo spriedumu.

### Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.) 56. un 69. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV 2009, L 216, 76. lpp.), 38. un 49. pantu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Veridos GmbH*, no vienas puses, un *Ministar na vatreshnite raboti na Republika Bulgaria* (Bulgārijas Republikas iekšlietu ministrs) un konsorciju *Mühlbauer ID Services GmbH – S&T*, no otras puses, saistībā ar lēmumu par pretendentu klasificēšanu un publiska līguma slēdzējas iestādes izvēli.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Savienības tiesības*

##### *Direktīva 2014/24*

- 3 Atbilstoši Direktīvas 2014/24 56. panta 1. punktam “Vispārīgi principi” līgumslēgšanas tiesības piešķir saskaņā ar šīs direktīvas 67.–69. pantā paredzētajiem kritērijiem, ar noteikumu, ka līgumslēdzējas iestādes atbilstoši 59.–61. pantam ir pārbaudījušas, ka ir izpildīts noteikts nosacījumu kopums.
- 4 Minētās direktīvas 69. pantā “Nepamatoti lēti piedāvājumi” ir paredzēts:  
  
“1. Ja piedāvājumi attiecībā uz būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem šķiet nepamatoti lēti, līgumslēdzēja iestāde prasa, lai ekonomikas dalībnieki paskaidrotu cenu vai izmaksas, kas norādītas piedāvājumā.

2. Šā panta 1. punktā minētie paskaidrojumi var jo īpaši attiekties uz:

- a) ražošanas procesa, sniegto pakalpojumu vai būvniecības metodes saimnieciskajiem aspektiem;
- b) izraudzītajiem tehniskajiem risinājumiem vai kādiem īpaši izdevīgiem būvdarbu veikšanas vai produktu piegādes, vai pakalpojumu sniegšanas apstākļiem, kas ir pieejami pretendenta;
- c) piedāvāto būvdarbu, preču vai pakalpojumu īpašībām un oriģinalitāti;
- d) atbilstību pienākumiem, kas minēti 18. panta 2. punktā;
- e) atbilstību pienākumiem, kas minēti 71. pantā.
- f) iespējamu valsts atbalstu, ko saņem pretendents.

3. Līgumslēdzēja iestāde izvērtē sniegto informāciju, apspriežoties ar pretendentu. Tā var noraidīt piedāvājumu tikai tad, ja sniegtie pierādījumi apmierinoši neizskaidro piedāvātās cenas vai izmaksu zemo līmeni, ņemot vērā 2. punktā minētos elementus.

Līgumslēdzējas iestādes noraida piedāvājumu, ja tās ir konstatējušas, ka piedāvājums ir nepamatoti lēts, jo tas neatbilst piemērojamiem pienākumiem, kas minēti 18. panta 2. punktā.

4. Ja līgumslēdzēja iestāde konstatē, ka piedāvājums ir nepamatoti lēts, jo pretendents ir saņēmis valsts atbalstu, piedāvājumu šā iemesla dēļ vien var noraidīt tikai pēc apspriešanās ar pretendentu, ja pretendents nevar līgumslēdzējas iestādes noteiktā pietiekamā termiņā pierādīt, ka attiecīgais atbalsts bija saderīgs ar iekšējo tirgu LESD 107. panta nozīmē. Ja līgumslēdzēja iestāde noraida piedāvājumu minēto apstākļu dēļ, tā par to informē Komisiju.

5. Dalībvalstis citām dalībvalstīm administratīvas sadarbības ceļā pēc pieprasījuma dara pieejamu jebkādu informāciju, kas ir tās rīcībā, piemēram, normatīvos aktus, vispārēji piemērojamus koplīgumus vai valsts tehniskos standartus, un kas ir saistīta ar pierādījumiem un dokumentiem, kuri iesniegti attiecībā uz 2. punktā uzskaitītajām ziņām.”

#### *Direktīva 2009/81*

5 Saskaņā ar šīs direktīvas 35. pantu “Kandidātu un pretendentu informēšana”:

“1. Līgumslēdzējas iestādes/subjekti iespējami īsā laikā informē kandidātus un pretendentes par pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz līguma vai pamatnolīguma slēgšanu, tie arī norāda iemeslus, kāpēc ir nolēmuši neslēgt konkrētu iepirkuma līgumu vai pamatnolīgumu, par kuru bijis piedāvājumu konkurss, un atkārtoti organizēt iepirkuma procedūru; ja uzņēmējs to pieprasa, līgumslēdzējas iestādes/subjekti nosūta šo informāciju rakstiski.

2. Pamatojoties uz attiecīgās personas pieprasījumu, līgumslēdzēja iestāde/subjekts, ievērojot 3. punktu, iespējami īsā laikā, bet ne vēlāk kā 15 dienās no dienas, kad ir saņemts rakstisks pieprasījums, informē:

- a) visus konkursu neizturējušos kandidātus par to pieteikuma noraidījuma iemesliem,

- b) visus konkursu neizturējušos pretendētus par to piedāvājuma noraidīšanas iemesliem, jo īpaši 18. panta 4. un 5. punktā noteiktajos gadījumos pamato lēmumu par attiecīgā risinājuma neatzišanu par līdzvērtīgu vai lēmumu par piedāvāto būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu neatbilstību tehniskajiem parametriem vai funkcionālajām prasībām, kā arī 22. un 23. pantā minētajos gadījumos – par iemesliem, kāpēc pieņemts lēmums par neatbilstību prasībām attiecībā uz informācijas un piegāžu drošību;
- c) visus pretendētus, kuri ir iesnieguši pieņemamu piedāvājumu, kas ir noraidīts, par izraudzītā piedāvājuma raksturojumu un nosacītajām priekšrocībām, kā arī dara zināmu izraudzītā pretendenta pilnu vārdu vai to personu vārdus, kuri parakstīs pamat nolīgumu.

3. Līgumslēdzējas iestādes/subjekti var pieņemt lēmumu neizpaust visu 1. punktā minēto informāciju par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu vai pamat nolīguma slēgšanu, ja attiecīgās informācijas publiskošana var kavēt normatīvo aktu piemērošanu vai citādi būt pretrunā sabiedrības interesēm, jo īpaši aizsardzības un/vai drošības interesēm, vai kaitēt gan valsts, gan privātu uzņēmumu likumīgām komerciālajām interesēm, vai arī ierobežot godīgu konkurenci starp šiem uzņēmumiem.”

- 6 Minētās direktīvas 38. pantā “Dalībnieku atbilstības pārbaude un atlase un līgumslēgšanas tiesību piešķiršana” ir noteikts:

“1. Līgumslēgšanas tiesības piešķir, pamatojoties uz 47. un 49. pantā [minētajiem] kritērijiem un ievērojot 19. pantu, pēc tam, kad līgumslēdzējas iestādes/subjekti ir pārbaudījuši saskaņā ar 39. un 40. pantu nenoraidīto uzņēmēju piemērotību, to darot saskaņā ar 41. līdz 46. pantā minētajiem ekonomiskā un finansiālā stāvokļa, profesionālās un tehniskās kompetences vai spēju kritērijiem un, attiecīgā gadījumā, saskaņā ar šā panta 3. punktā minētajiem nediskriminējošiem noteikumiem un kritērijiem.

2. Līgumslēdzējas iestādes/subjekti var noteikt kandidātiem minimālo atbilstības līmeni saskaņā ar 41. un 42. pantu.

Šīs direktīvas 41. un 42. pantā minētās informācijas apjomam un konkrētā līguma sakarā prasīto spēju minimālajam līmenim ir jāatbilst līguma priekšmetam un jābūt samērīgam ar to.

Atbilstības un spēju minimālā līmeņa prasības iekļauj paziņojumā par līgumu.

3. Slēgtā procedūrā, sarunu procedūrā ar paziņojuma par līgumu publicēšanu un konkursa dialogā līgumslēdzējas iestādes/subjekti var ierobežot to atbilstošo kandidātu skaitu, kurus aicinās uz konkursu vai piedalīties konkursa dialogā. Šajā gadījumā:

- paziņojumā par līgumu līgumslēdzējas iestādes/subjekti norāda objektīvus un nediskriminējošus kritērijus vai noteikumus, ko tās ir nolēmušas piemērot, kā arī minimālo un, ja nepieciešams, maksimālo kandidātu skaitu, kādu paredzēts uzaicināt. Minimālais kandidātu skaits, kādu paredz uzaicināt, ir vismaz trīs kandidāti,
- pēc tam līgumslēdzējas iestādes/subjekti uzaicina noteiktu kandidātu skaitu, kas nedrīkst būt mazāks par iepriekš noteikto minimālo skaitu, ja vien atbilstošo kandidātu skaits ir pietiekams.

Ja to kandidātu skaits, kuri atbilst atlases kritērijiem un minimālajam spēju līmenim, ir mazāks par minimālo skaitu, līgumslēdzēja iestāde/subjekts var turpināt procedūru, uzaicinot pieprasītajām iespējām atbilstošu(-us) kandidātu(-us).

Ja līgumslēdzēja iestāde/subjekts uzskata, ka piemērotu kandidātu skaits ir par mazu, lai nodrošinātu reālu konkurenci, tie var apturēt procedūru un atkārtoti publicēt sākotnējo paziņojumu par līgumu saskaņā ar 30. panta 2. punktu un 32. pantu, nosakot jaunu dalības pieteikumu iesniegšanas termiņu. Šādā gadījumā tos kandidātus, kuri atlasīti pēc pirmās un otrās publikācijas, uzaicina saskaņā ar 34. pantu. Šī izvēle neskar līgumslēdzējas iestādes/subjekta spēju atcelt notiekošo iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu procedūru.

4. Saistībā ar konkrētu līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru līgumslēdzēja iestāde/subjekts nedrīkst uzaicināt uzņēmējus, kuri nav iesnieguši dalības pieteikumus, vai kandidātus, kuriem nav pieprasīto spēju.

5. Ja līgumslēdzējas iestādes/subjekti ir nolēmuši samazināt apspriežamo risinājumu vai piedāvājumu skaitu saskaņā ar 26. panta 3. punktu un 27. panta 4. punktu, tie piemēro šim nolūkam izvēles kritērijus, kas norādīti paziņojumā par līgumu vai līguma dokumentos. Noslēguma posmā šis skaits ir tāds, lai panāktu patiesu konkurenci starp kandidātiem, ar nosacījumu, ka pieņemamu risinājumu vai kandidātu skaits ir pietiekams.”

7 Šīs pašas direktīvas 49. pantā “Nepamatoti lēti piedāvājumi” ir paredzēts:

“1. Ja konkrēta līguma gadījumā piedāvājums ir nepamatoti lēts salīdzinājumā ar precēm, būvdarbiem vai pakalpojumiem, līgumslēdzēja iestāde/subjekts pirms iespējamās šā piedāvājuma noraidīšanas rakstiski pieprasa sīkāku informāciju par piedāvājuma elementiem, ko tie uzskata par būtiskiem.

Minētā informācija jo īpaši var attiekties uz:

- a) to, kā uzņēmējs būvniecības, preču ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas procesā var panākt ietaupījumus;
- b) izraudzītajiem tehniskajiem risinājumiem un/vai kādiem īpaši izdevīgajiem būvdarbu veikšanas vai preču piegādes, vai pakalpojumu sniegšanas apstākļiem, kas ir pieejami pretendenta;
- c) piedāvāto būvdarbu, preču vai pakalpojumu īpašībām un oriģinalitāti;
- d) pretendenta atbilstību darba aizsardzības un darba apstākļu noteikumiem, kas ir spēkā vietā, kur jāveic būvdarbi, jāpiegādā preces vai jāsniedz pakalpojumi;
- e) pretendenta iespējām saņemt valsts atbalstu.

2. Līgumslēdzēja iestāde/subjekts, apspriežoties ar pretendentu, pārbauda šos elementus, ņemot vērā sniegtos pierādījumus.

3. Ja līgumslēdzēja iestāde/subjekts konstatē, ka piedāvājuma nepamatotais lētums ir izskaidrojams ar pretendenta saņemto valsts atbalstu, tad minēto piedāvājumu var noraidīt šā viena iemesla dēļ, taču tikai pēc apspriešanās ar pretendentu, kurš nespēj līgumslēdzējas

iestādes/subjekta noteiktajā pietiekami ilgajā termiņā pierādīt, ka saņemtais atbalsts ir likumīgs. Ja līgumslēdzēja iestāde/subjekts šādos apstākļos piedāvājumu noraida, tie informē Komisiju par to.”

- 8 Direktīvas 2009/81 55. panta “Darbības joma un pārskatīšanas procedūru pieejamība” 2. un 4. punkts ir formulēti šādi:

“2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka līgumslēdzēju iestāžu/subjektu pieņemtos lēmumus var efektīvi un jo īpaši iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar nosacījumiem, kas minēti 56. līdz 62. pantā, pamatojoties uz to, ka šādos lēmumos ir pārkāpti Kopienas tiesību akti iepirkuma jomā vai valstu tiesību normas, ar kurām transponē minētos tiesību aktus.

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.”

### ***Bulgārijas tiesību akti***

- 9 *Zakon za obshtestvenite porachki* (Publisko iepirkumu likums) 72. panta “Nepamatoti lēti piedāvājumi” 1. punktā ir noteikts:

“Ja vērtējamais pretendenta piedāvājums attiecībā uz cenu vai izmaksām, ņemot vērā to pašu vērtējuma kritēriju, ir par vairāk nekā 20 % lētāks par pārējo pretendentu piedāvājumu vidējo vērtību, līgumslēdzēja iestāde pieprasa iesniegt izsmeļošu rakstveida pamatojumu tam, kā piedāvājums ir sagatavots; šis pamatojums ir jāiesniedz piecu dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.”

- 10 Saskaņā ar šī likuma 212. pantu *Komisija za zashtita na konkurenciata* (Konkurences aizsardzības komisija, Bulgārija) pieņem lēmumu par sūdzību, kas iesniegta par līgumslēdzējas iestādes lēmumu, viena mēneša vai 15 dienu laikā pēc procedūras uzsākšanas, un motivēts lēmums tiek sagatavots un publicēts vēlākais septiņu dienu laikā pēc lēmuma par sūdzību pieņemšanas.
- 11 Turklāt minētā likuma 216. pantā ir paredzēta paātrināta procedūra ar saīsinātiem termiņiem noteiktām procesuālajām darbībām. Atbilstoši 216. panta 6. punktam *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) pieņem nolēmumu viena mēneša laikā pēc kasācijas sūdzības par Konkurences aizsardzības komisijas lēmumu saņemšanas un tās nolēmums ir galīgs.

### **Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi**

- 12 Ar 2018. gada 15. augusta lēmumu *zamestnik-ministar na vatreshnite raboti* (iekšlietu ministra vietnieks) izsludināja “slēgtu” iepirkuma procedūru par 2019. gada paaudzes Bulgārijas personas dokumentu izsniegšanas sistēmas izstrādi, īstenošanu un pārvaldību. Šim nolūkam tika iecelta palīgkomiteja, lai atlasītu kandidātus, kā arī lai izskatītu, novērtētu un klasificētu piedāvājumus.
- 13 Pēc veiktās priekšatlases *Veridos*, kā arī konsorcijs *Mühlbauer ID Services GmbH – S&T* tika uzaicināti iesniegt piedāvājumus. Ar iekšlietu ministra vietnieka 2020. gada 29. aprīļa lēmumu līgumslēgšanas tiesības tika piešķirtas šim konsorcijam.

- 14 *Veridos* par šo lēmumu iesniedza sūdzību Konkurences aizsardzības komisijā, kura ar 2020. gada 25. jūnija lēmumu šo sūdzību noraidīja. 2020. gada 13. jūlijā *Veridos* par pēdējo minēto lēmumu iesniedza kasācijas sūdzību *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija), kas ir iesniedzējtiesa.
- 15 Šīs tiesas ieskatā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir noteikt, vai līgumslēdzējai iestādei saskaņā ar Savienības tiesībās nostiprinātajiem pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un vienlīdzīgas attieksmes principiem ir pienākums pārbaudīt nepamatoti lēta piedāvājuma esamību, lai garantētu piedāvājumu objektīvu salīdzināšanu un efektīvas konkurences apstākļos noteiktu, kurš ir saimnieciski izdevīgākais piedāvājums, kas tomēr nebūtu nepamatoti lēts un konkurenci kropļojošs piedāvājums.
- 16 Turklāt minētā tiesa precizē, ka Publisko iepirkumu likuma 72. panta 1. punktā ir regulēts nepamatoti lēta piedāvājuma pārbaudes kritērijs, kas ietver prasību, lai tas, “ņemot vērā to pašu vērtējuma kritēriju, ir par vairāk nekā 20 % lētāks par pārējo pretendenta piedāvājumu vidējo vērtību”. Tādējādi Bulgārijas likumdevējs netieši pieprasot, lai būtu vismaz trīs piedāvājumi, jo viens no tiem ir jānovērtē, ņemot vērā pārējo divu vidējo vērtību. Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka šis bija konteksts, kurā Konkurences aizsardzības komisija uzskatīja, ka šī tiesību norma nav piemērojama, jo bija iesniegti tikai divi piedāvājumi un līdz ar to šo vidējo vērtību nevarēja aprēķināt.
- 17 Šī tiesa piebilst, ka līgumslēdzējai iestādei, proti, iekšlietu ministra vietniekam nebija pieejams nepamatoti lēta piedāvājuma esamības novērtēšanai un analīzei izstrādāts algoritms, kas būtu iepriekš zināms un ko varētu pārbaudīt Savienības tiesību gaismā.
- 18 Tādējādi minētā tiesa norāda – likumā paredzēta, bet praksē nepiemērojama kritērija esamība, kā arī tas, ka nav neviena cita iepriekš zināma kritērija, kas ļautu identificēt nepamatoti lētus piedāvājumus, rada jautājumus par to, vai, pirmkārt, līgumslēdzēja iestāde ir atbrīvota no pienākuma pārbaudīt šāda piedāvājuma esamību, jo Tiesa savā judikatūrā ir konkrēti norādījusi, ka līgumslēdzējai iestādei ir jāpārliciecinās, ka tai iesniegtie piedāvājumi ir nopietni, un, otrkārt, vai līgumslēdzējai iestādei vienmēr ir pienākums motivēt konstatējumu par nepamatoti lēta piedāvājuma esamību vai arī tā savu lēmumu par pretendentu klasificēšanu var pamatot, izklāstot argumentus par lietas būtību pārbaudes tiesā procedūrā. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa precizē, ka šis pēdējais jautājums ir jāanalizē, ņemot vērā Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru šāda lēmuma pamatojumu pirmo reizi izskaidrot tiesā var tikai izņēmuma gadījumos.
- 19 Šādos apstākļos *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas [2014/24] 56. pants, lasot to kopā ar tās 69. pantu, vai attiecīgi Direktīvas [2009/81] 38. pants, lasot to kopā ar tās 49. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka situācijā, kad valsts likumā paredzēto kritēriju nepamatoti lēta piedāvājuma novērtēšanai objektīvi nav iespējams piemērot un līgumslēdzēja iestāde nav izvēlējusies un iepriekš paziņojusi kādu citu kritēriju, šai līgumslēdzējai iestādei nav pienākuma pārbaudīt, vai ir konstatējams nepamatoti lēts piedāvājums?”

- 2) Vai Direktīvas [2014/24] 56. pants, lasot to kopā ar tās 69. pantu, vai attiecīgi Direktīvas [2009/81] 38. pants, lasot to kopā ar tās 49. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei ir pienākums pārbaudīt, vai ir konstatējami nepamatoti lēti piedāvājumi, tikai tad, ja attiecībā uz kādu no piedāvājumiem pastāv aizdomas, vai arī līgumslēdzējai iestādei, gluži pretēji, ir pienākums vienmēr pārlicināties par saņemto piedāvājumu nopietnību un sniegt attiecīgu pamatojumu?
3. Vai līgumslēdzējai iestādei ir jāievēro šāda prasība, ja iepirkuma procedūrā ir saņemti tikai divi piedāvājumi?
- 4) Vai [Hartas] 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējas iestādes vērtējums par to, ka nepastāv aizdomas par nepamatoti lētu piedāvājumu, vai attiecīgi tās pārlicība, ka attiecībā uz pirmajā vietā ierindoto iepirkuma dalībnieku ir konstatējams nopietns piedāvājums, var tikt pārbaudīti tiesā?
- 5) Ja uz iepriekšējo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši – vai [Hartas] 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei, kas nav pārbaudījusi, vai ir konstatējams nepamatoti lēts piedāvājums, ir pienākums iepirkuma procedūrā attaisnot un pamatot, kāpēc nepastāv aizdomas par nepamatoti lētu piedāvājumu, t.i., pirmajā vietā ierindotā piedāvājuma nopietnību?”

### **Par pieteikumu par paātrinātās tiesvedības piemērošanu**

- 20 Iesniedzējtiesa ir iesniegusi Tiesai pieteikumu par paātrinātās tiesvedības piemērošanu šajā lietā saskaņā ar tās reglamenta 105. panta 1. punktu.
- 21 Sava pieteikuma pamatojumam šī tiesa apgalvo, pirmkārt, ka pamatlietā aplūkotais publiskais līgums attiecas uz Bulgārijas personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu, kā arī atjaunošanu un ka tādējādi tas ir tieši saistīts ar valsts drošību, kā arī Bulgārijas pilsoņu likumīgo juridisko statusu un, otrkārt, ka pastāv Publisko iepirkumu likuma 212. un 216. pantā paredzēta paātrināta procedūra ar saīsinātiem termiņiem attiecībā uz noteiktām procesuālām darbībām.
- 22 Turklāt minētā tiesa norāda, ka nepieciešamība šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot Reglamenta 105. pantā paredzēto paātrināto tiesvedību izriet nevis no attiecīgā publiskā līguma finansiālās dimensijas, bet gan no tā īstenošanas sekām un tiesiskajām attiecībām, kas saistītas ar pamatlietā aplūkoto tiesvedību. Proti, pēdējā minētā attiecas uz nenoteikta skaita Bulgārijas pilsoņu personu apliecinošiem dokumentiem, kā arī viņu spēju īstenot tādas savas pamattiesības kā pārvietošanās brīvību, brīvību veikt uzņēmējdarbību un tiesības balsot.
- 23 Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes un pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās, atkāpjoties no šī reglamenta noteikumiem, var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt īsā termiņā, piemērot paātrinātu tiesvedību.
- 24 Šajā ziņā, runājot vispirms par to, ka šīs lietas jautājumi skar potenciāli lielu skaitu Bulgārijas pilsoņu un tiesisko attiecību, ir jāatgādina, ka šajā tiesību normā paredzētā paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas paredzēts, lai reaģētu uz ārkārtēji steidzamu situāciju (spriedums, 2022. gada 28. aprīlis, *Caruter*, C-642/20, EU:C:2022:308, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).



- 25 Proti, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka personu vai juridisko situāciju – ko potenciāli skar nolēmums, kurš iesniedzējtiesai jāpieņem pēc prejudiciālo jautājumu uzdošanas Tiesai, – ievērojamais skaits pats par sevi nav uzskatāms par izņēmuma apstākli, kas varētu attaisnot paātrinātās tiesvedības piemērošanu (spriedums, 2022. gada 3. marts, *Presidenza del Consiglio dei Ministri* u.c. (Ārsti speciālisti, kas iziet apmācību), C-590/20, EU:C:2022:150, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 26 Turpinājumā – lai gan iesniedzējtiesa norāda uz to, cik būtisks un sensitīvs ir pamatlietā aplūkots publiskais līgums attiecībā uz Bulgārijas personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu un atjaunošanu, kā arī atbildes, kuras Tiesa var sniegt uz tai uzdotajiem jautājumiem attiecīgajā Savienības tiesību jomā, šie dažādie elementi paši par sevi nevar attaisnot to, ka šai lietai tiek piemērota paātrinātā tiesvedība (šajā ziņā skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2021. gada 25. februāris, *Sea Watch*, C-14/21 un C-15/21, EU:C:2021:149, 24. punkts).
- 27 Katrā ziņā no šī sprieduma 20. punktā minētā lūguma neizriet, kā tiesvedības ilgums Tiesā varētu ietekmēt šādu dokumentu sagatavošanu vai izsniegšanu.
- 28 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka lietas dalībnieku interese – kas, protams, ir leģitīma – pēc iespējas ātrāk noteikt to tiesību apjomu, kuras tiem izriet no Savienības tiesību aktiem, pati par sevi nav tāda, kas ļauj pierādīt izņēmuma apstākļa esamību Reglamenta 105. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2022. gada 28. aprīlis, *Phoenix Contact*, C-44/21, EU:C:2022:309, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Visbeidzot – attiecībā uz īsu procesuālo termiņu esamību jānorāda, ka prasība izskatīt lietu Tiesā īsā termiņā nevar izrietēt no tā vien, ka iesniedzējtiesai ir jānodrošina strīda ātra atrisināšana, ne arī tikai no apstākļa, ka būvdarbu, kas ir publiskā līguma priekšmets, kavēšanās vai apturēšana attiecīgajām personām var radīt nelabvēlīgas sekas (spriedums, 2022. gada 28. aprīlis, *Caruter*, C-642/20, EU:C:2022:308, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Šādos apstākļos 2021. gada 1. februārī Tiesas priekšsēdētājs, uzklusījis tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma šī sprieduma 20. punktā minēto pieteikumu noraidīt.

### **Par prejudiciālajiem jautājumiem**

- 31 Iesākumā ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt gan Direktīvas 2009/81 38. un 49. pantu, gan Direktīvas 2014/24 56. un 69. pantu. Tomēr, tā kā šī tiesa norāda, ka, lai gan attiecīgais publiskais līgums ietver elementus, kas ietilpst Direktīvas 2014/24 piemērošanas jomā, līgumslēdzēja iestāde nolēma tiesības noslēgt nedalītu līgumu piešķirt Direktīvā 2009/81 paredzētajā kārtībā, ir jāinterpretē šīs direktīvas atbilstošās normas. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka šī interpretācija ir attiecināma uz Direktīvas 2014/24 normām, ja tās būtībā ir identiskas Direktīvas 2009/81 normām.

### **Par pirmo līdz trešo jautājumu**

- 32 Ar pirmo līdz trešo jautājumu, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2009/81 38. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos līgumslēdzējai iestādei ir noteikts pienākums pārbaudīt nepamatoti lēta piedāvājuma esamību, turklāt pat tad, ja piedāvājums nerada aizdomas vai ja nav piemērojams šajā nolūkā valsts tiesību aktos paredzētais kritērijs, ar kuru netieši tiek prasīts, lai būtu vismaz trīs piedāvājumi.

- 33 Savienības tiesībās jēdziens “nepamatoti lēts piedāvājums” nav definēts. Tomēr, kā atgādināts ģenerāladvokāta secinājumu 30.–32. punktā, šī jēdziena aprises Tiesa jau ir definējusi, interpretējot citas direktīvas par publiskajiem iepirkumiem, kas nav iepriekšējā punktā minētā direktīva.
- 34 Piemēram, Tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka dalībvalstu un it īpaši līgumslēdzēju iestāžu ziņā ir noteikt, kā aprēķināma robežvērtība tai novirzei no normas, kas veido nepamatoti “lētu” piedāvājumu (skat. it īpaši spriedumus, 2001. gada 27. novembris, *Lombardini* un *Mantovani*, C-285/99 un C-286/99, EU:C:2001:640, 67. punkts, kā arī 2014. gada 18. decembris, *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 49. punkts), vai fiksēt tās vērtību, ar nosacījumu, ka tiek izmantota objektīva un nediskriminējoša metode. Tā ir atzinusi arī, ka līgumslēdzējai iestādei ir pienākums “identificēt aizdomīgos piedāvājumus” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2001. gada 27. novembris, *Lombardini* un *Mantovani*, C-285/99 un C-286/99, EU:C:2001:640, 55. punkts).
- 35 Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka piedāvājuma nepamatotais lētums ir jāvērtē salīdzinājumā ar konkrēto izpildījuma priekšmetu. Tādējādi, izvērtējot piedāvājuma nepamatoto lētumu, lai nodrošinātu veselīgu konkurenci, līgumslēdzēja iestāde var ņemt vērā visus atbilstošos elementus attiecībā uz šo izpildījuma priekšmetu (skat. it īpaši spriedumus, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 29. un 30. punkts, kā arī 2014. gada 18. decembris, *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 50. punkts).
- 36 Šajā ziņā Direktīvas 2009/81 38. un 49. pantā līgumslēdzējai iestādei ir noteikts pienākums, pirmkārt, identificēt aizdomīgos piedāvājumus, otrkārt, ļaut attiecīgajiem pretendentiem pierādīt to nopietnību, pieprasot sniegt sīkāku informāciju, ko tie uzskata par būtisku, treškārt, novērtēt attiecīgo personu sniegtās informācijas atbilstību un, ceturtkārt, pieņemt lēmumu par šo piedāvājumu pieļaušanu vai noraidīšanu. Tomēr līgumslēdzējai iestādei no šiem pantiem izrietošie pienākumi ir tikai ar nosacījumu, ka piedāvājuma uzticamība *a priori* ir apšaubāma (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 19. oktobris, *AgriConsulting Europe*/Komisija, C-198/16 P, EU:C:2017:784, 51. un 52. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 37 Kā precizēts ģenerāladvokāta secinājumu 38. punktā, līgumslēdzējai iestādei ir jāidentificē šķietami aizdomīgie piedāvājumi, kam tādējādi tiek piemērota Direktīvas 2009/81 49. pantā paredzētā uz sacikstes principu balstītā pārbaudes procedūra, kurā tiek ņemtas vērā visas attiecīgā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu priekšmeta raksturiezīmes. Atšķirība no pārējiem iesniegtajiem piedāvājumiem, lai gan tā noteiktos gadījumos ir noderīga, lai atklātu novirzi no normas, nevar būt vienīgais līgumslēdzējas iestādes izmantotais kritērijs.
- 38 Visu to elementu izvērtējumam, kuri attiecas uz konkrēto iepirkumu un specifikācijām, ir jāļauj līgumslēdzējai iestādei noteikt, vai, neņemot vērā to, ka pastāv atšķirība no pārējo pretendentu iesniegtajiem piedāvājumiem, aizdomīgais piedāvājums ir pietiekami nopietns. Šajā ziņā līgumslēdzēja iestāde var pamatoties uz valsts tiesību noteikumiem, kuros ir definēta konkrēta metode nepamatoti lētu piedāvājumu identificēšanai.
- 39 Tomēr, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Direktīvā 2009/81 nav izslēgta piedāvājuma nepamatota lētuma novērtēšana, ja ir iesniegti tikai divi piedāvājumi. Gluži pretēji – tas, ka valsts tiesībās paredzētais kritērijs piedāvājuma nepamatota lētuma novērtēšanai nav piemērojams, nevar atbrīvot līgumslēdzēju iestādi no tās pienākuma, kurš atgādināts šī sprieduma 36. punktā, identificēt aizdomīgos piedāvājumus un šādu piedāvājumu esamības gadījumā veikt uz sacikstes principu balstītu pārbaudi.

40 No iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2009/81 38. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja ir aizdomas, ka piedāvājums ir nepamatoti lēts, līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums šo nepamatoto lētumu pārbaudīt, ņemot vērā visus atbilstošos uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus un specifikāciju elementus, un neiespējamībai piemērot valsts tiesību aktos šim nolūkam paredzētos kritērijus un iesniegto piedāvājumu skaitam šajā ziņā nav nozīmes.

### ***Par ceturto un piekto jautājumu***

41 Ar ceturto un piekto jautājumu, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2009/81 55. panta 2. punkts, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējas iestādes konstatējums, ka nav aizdomu par nepamatoti lēta piedāvājuma esamību, vai arī tās pārlicība par pirmajā vietā ierindota pretendenta piedāvājuma nopietnību, var tikt pārbaudīta tiesā, un vai līgumslēdzējai iestādei tādā ir pienākums savus secinājumus motivēt lēmumā par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

42 Kā konstatēts ģenerālvokāta secinājumu 47. un 48. punktā, Direktīvas 2009/81 49. pantā atsaucoties uz nepamatoti lētiem piedāvājumiem, līgumslēdzējai iestādei nav noteikts nediferencēts pienākums lemt konkrēti par attiecīgā piedāvājuma iespējamo nepamatoto lētumu. Gluži pretēji – saskaņā ar 49. pantu šis pienākums ir jāpilda, ja “konkrēta līguma gadījumā” līgumslēdzēja iestāde uzskata, ka “piedāvājums” šķiet “nepamatoti lēts salīdzinājumā ar precēm, būvdarbiem vai pakalpojumiem”.

43 Šajā ziņā no Direktīvas 2009/81 35. panta izriet, ka līgumslēdzējām iestādēm ir iespējami īsā laikā jāinformē kandidāti un pretendenti par pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu un ka tad, ja tas tiek pieprasīts, šo informāciju sniedz rakstiski. Konkrēti – ja attiecīgā puse to rakstiski pieprasa, līgumslēdzējas iestādes to informē tostarp par atbilstīgajiem elementiem, kas pamato galvenos līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras gaitā pieņemtos lēmumus. Līdz ar to, ja līgumslēdzēja iestāde konstatē, ka piedāvājums šķiet nepamatoti lēts, un ja tādējādi tā ar attiecīgo pretendentu veic uz sacīkstes principu balstītas pārrunas, to iznākums ir jāfiksē rakstiski.

44 Tādējādi vienīgi tad, ja ir aizdomas par piedāvājuma nepamatotu lētumu un, kad ir veikta uz sacīkstes principu balstītā pārbaudes procedūra, kas minēta šī sprieduma 37. punktā, līgumslēdzējai iestādei formāli jāpieņem motivēts lēmums par aplūkotā piedāvājuma pieļaušanu vai noraidīšanu.

45 Tomēr šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka līgumslēdzēja iestāde nav uzsākusi uz sacīkstes principu balstīto pārbaudes procedūru, kas paredzēta Direktīva 2009/81 49. pantā, un arī šajā ziņā nav pieņēmusi tiešu lēmumu.

46 Šādā gadījumā no Direktīvas 2009/81 55. panta 2. punkta un Hartas 47. panta izrietošais pienākums, ka lēmumam par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu ir jābūt efektīvi pārsūdzamam, ietver prasību, lai pretendenti, kuri uzskata, ka tiem ir nodarīts kaitējums, varētu šo lēmumu pārsūdzēt, apgalvojot, ka izraudzītais piedāvājums ir bijis jākvalificē kā “nepamatoti lēts”.

47 Šajā ziņā tas, ka piedāvājums netiek uzskatīts par “nepamatoti lētu”, bet tam nav norādīts īpašs pamatojums, pats par sevi nevar būt pamats līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras atcelšanai, jo Savienības likumdevējs nav noteicis līgumslēdzējām iestādēm pienākumu pieņemt tiešu un motivētu lēmumu, ar kuru tiktu konstatēta nepamatoti lētu piedāvājumu neesamība.

- 48 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz ceturto un piekto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/81 55. panta 2. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja līgumslēdzēja iestāde nav uzsākusi pārbaudes procedūru attiecībā uz piedāvājuma iespējamu nepamatotu lētumu, pamatojoties uz to, ka tā ir uzskatījusi, ka nevienam no tai iesniegtajiem piedāvājumiem nav šāda rakstura, tās vērtējums var tikt pārbaudīts tiesā, pārsūdzot lēmumu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

### **Par tiesāšanās izdevumiem**

- 49 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK, 38. un 49. pants**

**ir jāinterpretē tādējādi, ka:**

**līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums šo nepamatoto lētumu pārbaudīt, ņemot vērā visus atbilstošos uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus un specifikāciju elementus, un neiespējamībai piemērot valsts tiesību aktos šim nolūkam paredzētos kritērijus un iesniegto piedāvājumu skaitam šajā ziņā nav nozīmes.**

- 2) Direktīvas 2009/81 55. panta 2. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu,**

**ir jāinterpretē tādējādi, ka:**

**tad, ja līgumslēdzēja iestāde nav uzsākusi pārbaudes procedūru attiecībā uz piedāvājuma iespējamu nepamatotu lētumu, pamatojoties uz to, ka tā ir uzskatījusi, ka nevienam no tai iesniegtajiem piedāvājumiem nav šāda rakstura, tās vērtējums var tikt pārbaudīts tiesā, pārsūdzot lēmumu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.**

[Paraksti]